

NAPILÓ

Bécs, 1935. évi május 15.

Alapította: FEHÉR DEZSŐ (1898-1935)

XXXIX. évfolyam, 111. szám.

Puccsszerűen alakult meg az új osztrák kormány

Schuschnigg le akarta fegyverezni a Heimwehrt az ellentálló Starhemberg herceget kibuktatták

Bécs, május 14.

Az osztrák közéletben hetek óta sötét árnyékok tetik a figyelmessé a távoli szemarról, hogy az elottolt paraszak alatt izzik a köztársaság, még Dollfuss megszervezett rendje. A „Phoenix” ma alkatot adott az elégedetleneknek arra, hogy alapjaiban ingasson meg a Schuschnigg-kormány helyzetét. Schuschnigg védekezése brilliánsan sikerült: ő maga és közvetlen köre tisztán, kiadta azokat a politikusokat, akik csúsztek a vizre vitt biztosító társaság vádait millióiból. Még mielőtt megtört volna a nagy leleplezés, egy vidéki újságban Starhemberg herceg, aki a Heimwehr főparancsnoka és az uralkodó biztat fegyveres támasza volt, kijelentette, hogy teljes erejével áll a kormány-
hátla mögött.

A szerelmi vallomáz ereje azonban feltlenül sokat enyhült azután, hogy kikálták Berliner doktor titkos aklait. Az aklák nem kevésbé diszkreditáltak a Heimwehr fasisztá és, ha nem kiélezetten de mégis csak antiszemita programját a Heimwehr előtt. A Heimwehr ugyanis közigazgatászer schillinggel figural Berliner or, a zsidó biztosító igazgató adományait. — Starhemberg herceg és Schuschnigg között feszültté vált a kapcsolat teljes baráti viszony, mert a reg nem volt megelégedve az alkancellár minőséggel és lényegében, — ahogy a győztes oldalon hangoztatják, — az is egy, hanem két alkancellárja volt az osztráknak és ez így nem mehelett volna.

Schuschniggék követelése az volt, hogy a Heimwehrt tekintet nélkül multbeli érdeke, szerelje le, mint fegyveres alakulat, amely elkülönülten áll az állami rendszertől és párladsereget képez s adjon csupán a hazafias front egyik ári alakulata. Starhemberg ezt a megoldást nem fogadta el és a helyzet érett a döntésre. Schuschnigg azzal állt, hogy magáhozragadta a miniszter-cárcák többségét és ezzel az intézkedési jogokat. Ez az állapot azonban néhány napig volt fenntartható. A nap, amely alatt Starhemberg fegyverrel intézhette volna el a kérdést, elzajlatlanul. Csütörtökre virradóra a Schuschnigg kormány puccsszerűen alakult. Kihagytak belőle minden személyt, aki ballasztot jelentett, kihagyták főképpen Starhembergét, aki ol kezdve nem tagja az osztrák kormánynak.

De nem kell azt hinni, hogy Starhemberg már elintézett ember. Ugyanis a Heimwehr feloszlata e pillanatban nem történt meg. Erre a fordulatra nem számítani lehet, mert az új kormány első tettei és első megnyilvánulásai a fordulatot vesznék, hogy Schuschnigg megsejteni akarja mindazokat az erőket,

amelyek szembe fordulnak a szélsőséges rendszerekkel.

Bécs, május 14.

Schuschnigg alkancellár az éjszaka Miklas elnöknek váratlanul benyújtotta a kormány lemondását. Miklas elnök ismételt Schuschniggot biztat meg a kabinet alakításával. Schuschnigg eleget is tett a megbízatásnak még az éjszaka folyamán benyújtotta az új kormánylistát, amely a következő:

Kancellár, külügyminiszter és honvédelem: Schuschnigg.

Alkancellár és belügyminiszter: Baar-Baarenfeld,

Igazságügy: Hammerstein Equord.

Közoktatásügy: Pernler.

Szocialis ügy: Resch.

Pénzügy: Draxler.

Kereskedelem: Stockinger.

A földművelésügyi tárca teendőit egyelőre Schuschnigg látja el.

Starhemberg herceg, amint a hivatalos kommuniké közli, az alkancellári pozíciót tárgyi okokból nem tartotta meg és tárgyi okai volt nézeteltérésnek, amely miatt kilépett a Schuschnigg-kormányból.

A kormány reggeli 4 órakor már le is tette az esküt.

Az új szövetségi kormány feladata

a hazafias erők összpontosítására irányul. Schuschnigg véghez akarja vinni a hazafias arcvonalt teljes egységesítését és, — közli a kormány hivatalos lapja —

tisztázni akarja ezt a helyzetet, ami az állami szervezetek és egyéb fegyveres alakulatok között van.

Starhemberg herceg felhatalmazást adott azoknak a minisztereknek, akik tagjai a Heimwehrnek is, hogy a nekik felkínált tárcákat elfogadjassák.

Schuschnigg táviratai Rómába és Budapestre

Bécs, május 14.

Schuschnigg ma reggel táviratban értesítette Mussolinit kormánya átalakulásáról és biztosította Rómát változatlan barátságáról és kitartásáról a ró-

Schuschnigg vigyáz az osztrák külpolitika vonalára

A kormány hivatalos felvilágosítása a történekről úgy hangzik, hogy az új kormány megalakulása nem jelent áthidalhatatlan ellentéteket a kormányt alkotó hazafias erők és a Heimwehr között. Starhemberg hercegnek és bizalmas barátainak csak annyit kell kijelenteniük, hogy szakítottak a Heim-

mai politika mellett.

Ugyanebből az alkalomból Gömbös magyar miniszterelnöknek is üdvözlő táviratot küldött, amelyben bajtársi és baráti együttérzését fejezte ki, amely a római egyezmény következtében fokozott jelentőséggel bír.

Bécsi politikai körökben a robbanásszerű kabinetalakulást úgy magyarázzák, hogy ez a keresztény szocialista szervezetek és a Heimwehr közötti testvérharc folytán keletkezett. Schuschnigg megegyezést ajánlott és ennek a megegyezésnek egyik feltétele a Heimwehr lefegyverzése, beolvasztása lett volna a hazafias frontba. A kulisszák mögött három napig folytak a diszkrét tárgyalások, de nem tudtak megoldásra jutni.

A bécsi lapok különkiadásban hozták a Schuschnigg-kormány újjaalakulásának a híreit.

wehr szélsőséges politikájával. Az utóbbi időben ugyanis az volt a helyzet, hogy még egy alkancellárja volt Ausztriának.

Siettetta a megoldást az is, hogy Schuschnigg maga akarta átvenni a külügyminiszteri tárcát és személyében akart felelősséget vállalni az osztrák külpolitika irányvonalának folytatásáért.

Anarchisták és kommunisták

ütötték fel fejüket a diákszervezetekben, ezek ellen kell védekezni — vallják a sinajai pör vádlottjai

Braşov, május 14.

A braşovi hadbírószágon hatalmas érdeklődés kíséri a diákpört, amely a Duca miniszterelnök sinajai emlékművénél történt kegyeletsértés és a tárgyműreji kongresszus miatt indult. Az eddigi tanúk csaknem kivétel nélkül kedvező tanuvallomást tettek a diákokra, de elismerték azt, hogy a diákok lázító dalokat énekeltek és a Nicadorokat éltették. (Nicador, ez a szó a Duca-gyilkosság miatt elítélt büntetéseket neveiből van összeállítva)

A tegnapi tárgyaláson Petre Ciroiu elmondta, emlékszik arra, amikor a diákok kiabáltak: Trească capitanul!

Oly zürzavar volt, hogy a vádlottakban nem ismeri fel a kegyeletsértés tetteit. Furduiu diákvezér szerint

egyáltalán nincs oly jelentősége az ügynek, mint amilyent a sajtó és a közvélemény neki tulajdonít. A diákcsoport elkeseredve indult el Bucureş-tiből, mert a kormány szembe fordult a diákság jogos kéréseivel. A dalokat, amiket énekeltek, elhangzottak már a legnagyobb nyilvánosság előtt, hatóságok jelenlétében is.

A diákszervezetek vezetői közül a következők tettek vallomást: Cana Tanase, Tudose Tudor, Tiberiu Veres (Cluj) Bîa Gheorghe, Constantin Butuleţu, Eugen Popescu, Avram Jonescu és Nic. Grigore. A diákvezetők csaknem egyöntetűen azt vallották, hogy összefogásukat az a körülmény sürgeti, mert a diákegyesületekben kommunisták és anarchisták ütötték

fel fejüket.

Az elnök megkérdezte tőlük, ismerik-e az inkriminált dalokat, amire igennel feleltek. Foti Joan macedon újságíró azt vallotta, hogy a baloldali sajtó provokálja ki a keresztény diákok állásfoglalását.

Ma reggel Raita katonai ügyész monddta el vádbeszédét, aki szigorú büntetést kért a vádlottak ellen, akik az ország rendjét és nyugalomát veszélyeztetik. Itéletre még nem került sor.

Az antifaszisták pöre.

Bucureştiből jelentik: Az antifaszisták, akiknek ügyét a bucureşti hadbírószágtól a craiovihoz tették át, — most semmisségi panasszal éltek emiatt a döntés miatt illetékes fórumoknál.

A szociális sátánizmus

Irtá: SZÁSZ ZOLTÁN

Nem jellemzi eléggé a mult hetekben lefolyt francia választások eredményét azt a sommásan egyszerűsítő megállapítás, hogy nagy eltolódás történt balfelé. De még az olyan részletezés, mely a kommunisták és a szocialisták meglepő erősödését s a nemzeti szocialisták és a radikálisok meggyengülését emeli ki, tehát nem is a baloldal, hanem a szélsőbaloldal győzelmét vezeti le a választási eredményekből, még ez sem ad teljesen megfelelő képet a helyzetről. Szó sincs róla, a számokat is érdemes magasra emelni! A kommunista mandátumok tízről hetvenkettőre, a szocialista mandátumok száma százegyről száznegyvennyolcra emelkedett, a nemzeti szocialistáké pedig hetvenhatról harmincegyre, s a radikálisoké százötvenkilencről száztizenötökre esett. Együttesen ezek a Népfrontban összekovacsolódott pártok háromszázötvenkét képviselőt, tehát figyelemre méltó többséget jelentenek a Nemzeti Fronthoz tartozó kétszázhatvanöt mandátummal szemben.

Az ujonnan megválasztott Kamara kétségtelenül erősen baloldali ábrázatu testület lesz s így megint egyszer el lehet mondani, hogy Franciaország szíve a baloldalon ver. Ez azonban nem különösebb újság, ilyesmi már többször megtörtént s a parlamenti váltógazdaságnak, ami a francia kamarában, bár bonyolultabb formák közt, mint az angol alsóházban, szintén állandóan érvényesül, természetes eredménye. Az igazi újság azonban mégsem ebben rejlik, hanem abban, hogy egy egészen különös és újszerű politikai front vonul be a francia kamarába.

Egy pártot, vagy pláne egy pártszövetséget, ha nem is jellemez kimerítően a programja, mindenesetre jelentős mértékben ismert meg. Mi volt tehát az a program, amellyel a Népfront, a maga négy, már jelzett nagyobb pártjával s néhány kisebb csoportosulásával a választási harcban indult s diadalt aratott. Olyan követelések sorozata, mely a szabadság, a béke, a kenyér hármas jelszava alá rendeződött el. A vélemény szabadságot megköti szükségrendeletek eltörlését, a szervezkedés és a rádióagitáció szabadságát, a tanítók és az ifjúság lelkiismereti szabadságának háborítatlanságát, a dolgozó nők jogait, a gyarmati viszony reformálását s a fasiszta katonai alakulatok lefegyverzését és fel-

osztatását kívánja a program a szabadság nevében. A hadipar nacionalizálása és a fegyverkereskedelem megszüntetése, a nemzetközileg ellenőrzött fokozatos általános leszerelés és a paktumrendszer nyitvatartása minden állam számára, az együttes biztonság kiépítése a Népszövetség keretén belül s a támadó állam egységes és automatikus megfenyítése, ez a béke-elv követelménye.

A takarékbetétek védelmét esetleges inflációval szemben, munkanélküli segélyt, a munkaidő csökkentését, a csökkent vásárlóképesség felemelését, hasznos köz munkák sürgős megindítását, a francia bank állami felügyelet alá helyezését, a nagy vagyonok és örökségek erőteljes megadóztatását, s más ilyen természetű intézkedéseket tart kívánatosnak gazdasági szempontból, azaz a kenyér nevében a program. Mint látható, ez egyáltalában nem szenzációs annál fogva, ami benne van, mert hiszen az egész nem egyéb, mint a válság által sújtott országokban már régóta alkalmazott, vagy javasolt intézkedéseknek gondos egybefoglalása, szenzációs ellenben annál fogva, ami belőle hiányzik.

Mert ne feledjük, hogy ez a radikális, tehát egy polgári párt mellett a kommunista és a szocialista, tehát két marxista pártnak a programja. És még sincs szó benne az osztály nélküli társadalomról, mint célról, az osztályharcról, mint a munkásosztályra rákényszerített s ép ezért megvívandó küzdelmi feladatról, a proletár és a burzsoa, a bér munka és a tőke kiegyenlíthetetlen ellentétéről, a burzsoa-állam összetöréséről s a proletárdiktatúráról: erről az egész lenini átírásu marxista harci feladatról. Nem az egész polgárság, mint egyetlen reakciós massa ellen van ez a program kihegyezve, hanem egy egész kis plutokrata csoport, a legendás »kétszáz család« ellen, amelynek tagjai a Banque de France és a nagyipari és vezető pénzügyi vállalatok döntő részvénybirtokosai és igazgató hatalmasai.

A beígért megadóztatás is csupán a nagy vagyont szándékszik sújtani, a közép és kis vagyont kiméli.

Polgári, radikális, de polgári program ez, melyet a szocialista pártok a magukévá tettek és tömegeikkel győzelemre vittek. Érdekes helyzet most

már az, hogy a radikális párt, mely megölgatkozva bár, de a győzelmi front pártjaként vonul be az új kamarába, valójában, már ami az eszméket illeti, az igazi, a legfőbb győzelmet aratta. Csak a párt emberállománya, melynek a régi guvernementális tevékenység és mindenféle közéleti botrányok megrokkantották és megtépázták a presztízst, csak ez szenvedett vereséget. Az a társadalomfelfogás ellenben, melyet ez a párt alakított ki és képvisel, határozottan győzött, mert hiszen meghódította magának a szocialistákat és kommunistákat. Ez a társadalomfelfogás pedig, bár szociális, de kifejezetten polgári, sőt antiszocialista.

A »partie radical socialiste et radical«, ami a pártnak hivatalos neve és amit magyarul gyakran radikális szocialistának fordítanak, holott szocialista radikális jelent, egy olyan pártnak a neve, amely sok mindenben radikális, de leginkább abban, hogy nem szocialista. Aminthogy Herriot, a párt szellemi csúcsembere, még ezen a választási kampányon is nyomatékosan szentnek nevezte a magánvagyonát. — Értendő már most, hogy az egész választási küzdelmen előmlött a régi jó francia hazafiságnak, a Marseillaise-nek, a háromszínű zászlónak a magasztalása s diadalmas feltámadást ünnepelt az 1789-es nagy forradalom, az 1848-as demokrácia, a századforduló ifjradikalizmus szelleme. Franciaországot szabadnak, erősnek és boldognak akarjuk, hangzott egy másik hármas tagolású baloldali slogan. Sőt, még mindennek tetejébe a vallást is nagy kimélettel kezelték, hívó szavakat intéztek a katolikus ifjúsági szervezetek felé. Léon Blum pláne azt mondta, hogy a szocializmus a józan ész, a tudomány és az isteni kinyilatkoztatás követelménye.

Alakoskodás! — mondják és mondták most a győzelem után az ellenfelek. Farkasok báránybőrben, trójai faló és más ilyen hasonlatokkal jellemzik a kommunisták és szocialisták viselkedését és győzelmét. Nos, a vesébe senki sem lát és így nem lehet megcáfolni azt az állítást, hogy az ugynevezett marxista pártoknak ez a cél- és hangulatváltása alakoskodás. Azonban: az alakoskodás bizonyosfokú meghódolás az előtt, amit valaki tettett. A nők azáltal, hogy vérpirosra festik az ajkukat, elismerik, hogy a piros ajak a szép. Ha tehát most több mint kétszáz kommunista és szocialista képviselő a nemzeti érzés, a demokratikus gondolkodás, sőt a vallási türelmesség valójaként lépett a nép elé s hódította meg ennek szavazatait, akkor

bizonyos, hogy régi eszméinek gosságában és átütő erejében ma igen mérsékelt mértékben bizik. hát a szélsőbaloldal s mivel a politikának világlejtelensége van az egész világ szélsőbaloldalának keres szellemi megújulásával, mondani, megnevesedésével szemben.

Az a visszatérő gunyolódás agyarkodás, melyet ezeken a szabadság, a polgáriság, az egészség ellen üztek, felszámolva. Nagy szerepe van ebben kétség a fasisztától való félelemnek. lasztási kampány egyik jelszava a fasiszmus ellen való küzdelem. Ma már nyilvánvaló, hogy minden oldali támadás a demokratikus menyek, a szabadságjogok, az együttműködés, a polgáriság, a nusz érzésmód ellen automatische egy olyan jobboldali gondolkodást és szervezkedést, mely ugyneket az elveket támadva, a baloldalt fordul. Sátánnal szemben feltámad Belzebub és szintén eszközökkel harcol. A bölcsességet az volt, hogy a baloldal elvetette a szociális sátánizmust és egy újábanvéve középpárti, pontosbalközéppárti programot fogadott. Sok jel vall arra, hogy világszeefog menni a szélsőbaloldal ezen a lődésen. Már Moszkva is ebben irányban fejlődik. A demokrácia humanizmus újjászületése közem. Ennek legalább is igérete az Franciaországban történt.

Gyapjupótanyagok után Moszkva, más

A kényszerkollektivizálás megvalósítása idején az állatállomány, különösen a juhállomány oly mértékben csökkent, hogy a szovjet textilipar érzé a gyapjuhiányt. Tiszta gyapjuszöveteket évek óta csak a hase számára gyártanak, minden más szövetet tulnyomó részben gyapjuxal vernek. A szovjet kísérleti laboratóriumaiban most rézszilfátot gyapjukeverékszövétté való felváltásával próbálkoznak. A textilipar felszólították, tiszta műfonalnak nagyobb mértékű felhasználására szítenek már tiszta műfonalszöveteket is, de gyakran 20—90 százalékos rinogyapjukeveréssel is.

„A sajtót nem lehet rábizni saját judiciumára”

Ezzel a címmel Falus Ferenc az ismert pesti hírlapíró foglalkozik az alábbiakban az „Uj Magyarország” című lap sajtópolitikájával. Az „Uj Magyarország”, amely körül most azért folyik vita, hogy valóban kapott-e pénzt és mennyit Hitlerétől, állandóan a sajtó megrendszabályozását követeli.

»Le kell szögeznünk, hogy ezt a címben foglalt mondatot szösz szerint az Uj Magyarország című, erősen jobboldali politikát folytató napilap hasábjain olvastuk. Az Uj Magyarország szerint a sajtót nem lehet rábizni a saját judiciumára. Tehát sajtótörvény kell, amely ezután judiciumot diktál. Mikor elkezdtek arról beszélni, hogy a zugsajtót meg kell rendszabályozni, akkor már megirtuk, hogy ez a rendszabályozás nem a zugsajtó számára készül. Ez a rendszabályozás, hogy ha megérkezik, bizony valamennyi írás, valamennyi betű rendszabályozása lesz. Az egész sajtóé.

És ez a mondat, amit az Uj Magyarországnak olvastunk, a mottója ennek a szabályozásnak. Kegyetlen és örökre emlékeztetés alátámasztása annak, hogy miért kell új sajtótörvény. A Herceg Fenczet, a Márkus Miksát, a Lázár Miklóst, a Szabó Lászlót, Tóth Lászlót,

NAPIRENDEN

Márai Sándort, Pető Sándort, Felek Győzét, Boros Lászlót, Rassayt, Zsilinszkyt, Németh Imrét nem lehet rábizni saját judiciumukra...

Na ezt szépen kifundálták ott az »Uj Magyarország« környékén. Gyönyörű jelmondat a sajtószabadság zászlójára!

Rajniss és az Uj Magyarország

Rajniss Ferenc nevétől hangos az egész magyar sajtó azok után, hogy leleplezték berlini felajánkozását. Rajniss védekezései félreismerést jelentenek. Már azt is kijelentette, hogy nem hillerista. A »Nep« a magyar kormány párt is megtagadott vele minden közösséget. Róla olvassuk az »Egyenlőség«-ben:

»Nekünk nagyon nehéz elfogultság nélkül Rajniss képviselőről írni. Nem volt Magyarországon törvényhozó, aki olyan hangerővel támadta volna a magyar zsidóságot, mint Rajniss Ferenc, aki cikkeiben, beszédeiben tultett Istóczin, Budaváryn, Verhovain, Tazsleron, Fangleron. Hónapokon át kizárólag az Egyenlőségről cikkezett az Uj Magyarországnak. Egyszer egy Németországból

menekült szegény zsidó asszony apróhirdetést tett közé lapunkban, hogy bármilyen állást keres. Rajniss Ferenc erről az apróhirdetésről írt legközelebb felhaborodott vezércikket az Uj Magyarországnak. Azután beállott velünk szemben a cionizmus védőjének. Minden rovatunkat, minden cikkünket és minden napihirünket szóvátette a horogkeresztes vezérorgánumban gyűlölettel, elfogultsággal, féktelen ellenségeskedéssel. Legutóbb azt indítványozta, hogy újból meg kell írni a magyar zsidók történetét antiszemita szempontból.

Röviden: Rajniss Ferenc Magyarországon annak a stílusnak a megteremtője, melyet Németország használ a zsidósággal szemben.

Mi a célja a zsidóheccnek?

Ezzel a címmel szólaltatta meg az Echange Telegraph Bernard Shaw-ot, aki a fölé megszakított őszinteséggel válaszolt a következőket:

Magam szöke északi típus vagyok.

Ennélfogva semelyik oldalról sem hatnak kétségbe azt a jogomat, ha a faji kérdésben állást foglaljak akarnék. De nem akarok. Mert az csak ostoba visszasság, mellyel megközni nem érdemes. Fajok között csak a fajkutyák között vannak ezenkívül sehol Európában. Mára híres politikusról például erősen ségbevonnám, hogy valóban ugyanazt árják-e. Különösebben a tipushoz néhányjuk bizonyára nem tozik. Egyáltalán nem csodálkoztam a későbbi kutatások valaha megpitanák hogy igen kevert vérű mikor vértömlesztésben részesített király törzseiből.

Még a nemzeti szocializmus tudott semmit sem bizonyítani feltevésével szemben, hogy valaki nyíltan magunkban hordunk egy erecskét Izrael szétszórt törzsei antiszemitizmus és a nemzeti lizmus egész faji elmélete bte. Mindkettő: tébolygás, komplexum gátlás, melynek végzetes hatással ke az államférfiui működésre. Nem hogy a zsidóheccnek más lehetne minthogy mentségül szolgáljon a tással és kisajátítással szemben és az kívül mellékesen ürügyül hasznák fel arra is, hogy elfojthassék egyén kultúrtörékvéseit és elnyom minden szellemi szabadságot.

Reklámbumorista lettem

Az irodalom fejlődése egy egészen műfajt teremtett. A reklámirodalom. Amerikában például a dohánygyárak ves iróktól novellákat vásárolnak, melyekbe annak rendje és módja szerint bocsomagolják a szivarokat, cigarettákat és egyéb dohánytermékeket. Természetesen a könnyebb fajsúlyú írók velei a könnyebb, a nehezebb fajsúlyúak a nehezebb dohányhoz kerülnek. Lőszinü, hogy a nehéz fajsúlyú írók «héz dohányt» kapnak a novellákért, nem megvetendő a könnyebb fajsúlyú írók honoráriuma sem. Amerika sajnos a pénzt a reklámért. A pesti reklámiroda, sajnos, még nem tanult meg, mint az amerikai. Itt még a divat járja, hogy a novellához illekelik a dohányt és nem a dohányhoz a novellát. De hát ez se éppen első szokás...

Átva azonban a reklámirodalom egyre ödö arányait, gondoltam egy merész és felcsaptam reklámbumoristának. Micske nem úgy képzelem a dolgot, hogy amit írok, azt amerikai módra használnák az áru csomagolására, mert, ha teszem fel, kapanyelet csomagolnak a humoreszkembe, akkor esetleg még elsül. (Ha nem a vicc, hát a hanyell)

A reklámszöveg-kollekcióból néhányat bemutatok a »Napló« közönlének.

Először a vaskereskedőnek a következő szöveget:

ILYEN VAS
itt minden áru!

butoros így hirdethet:

FALHOZ LESZ ÁLLITVA
minden szekrény, amit ön nálam vásárol!

gyógyszerész migrén ellen:

ÖN A LEGNAGYOBB ÖRÜLT
felfejtől is szabadul, ha beveszi
a poromat!

lakatos:

SASSZONY! VÖLEGÉNYE
ÖZÖNSÉGES BETÖRŐ
ellen csak
én patent-lakatommal védekezhet!

éregirtó:

MEG KELL, HOGY DÖGÖLJÖN
valamennyi poloskája!

autógyáros:

ÖN EGY KÖZVESZÉLYES
vaskereszteződésnél csak autómban
ülhet nyugodtan!

karmelyik kereskedő:

SZONYOM, MÉRT VERI MAGÁT
FÉRJE
adósságba, amikor nálam
készpénzért feleáron vásárolhat!

íves megrendelésüket kéri:

DYMI

Megoldódott a rejtély

A Morgan-bankház győzte le KREUGERT, a gyufakirályt

Egy óra haladékat kapott a világcsaló, hogy végezzen magával

Párisból jelentik: A Grand Hotel óriási halljában egy amerikai filmrendező ül velem szemben, huszonnégy órával ezelőtt érkezett ide, Párisba és érdemes lejegyezni minden szavát. Nemcsak azért, mert minden szava jellemző arra a lázas tempóra, ahogyan a mai film készül, hanem azért is, mert egészen új megvilágításban tárul elénk egy sötét és titokzatos tragédia, melyről nemrégiben az egész világ-sajtó hónapokig beszélt.

... négy héttel ezelőtt kezdtem hozzá a Kreuger-filmhez. Először meghozattam az összes újságkivágásokat, amelyek Kreugerre vonatkoznak... rémes volt keresztülvégődni rajta. Aztán elmentem Svédországba... láttam Kreuger kastélyát, a titokzatos toronyszobát, ahová, míg Kreuger élt, senkinek sem volt szabad feimenni és most itt vagyok Párisban. Itt lőtte magát agyon Kreuger... és ha tudni akarja... itt ebben a szállóban... a második emeleten. Már délelőtt tárgyaltam az igazgatóval... minden valószínűség szerint sikerül úgy megoldani a dolgot, hogy csupa helyszíni felvétellel dolgozzunk. Nézzé ezt a hallt, ahol annyit ült Kreuger, hát nem volna kár ezt műteremben felépíteni, amikor itt nagyszerűen lehet fényképezni? Már találtam is egy színészt, aki megszólalásig hasonlít Kreugerre. Ha vár egy kicsit, ide fog jönni, tudja, az a legokosabb, ha viszem mindenüvé magammal, így legalább előre megismeri a dolgokat.

Egy titokzatos ember letartóztatása

— És a szcenárium?
— Hogy ki ennek a szcenáriumnak a szerzője? Senki. Vagy ha akarja, az antwerpeni rendőrség, vagy ha ön szentimentálisan van hangolva, azt írhatja: hogy AZ ÉLET, csupa nagy betűvel. Hallgassa meg, hogy mi történt. Még Svédországban hallottam, hogy az antwerpeni rendőrség letartóztatott egy John Brown nevű amerikai embert, akiről kiderült, hogy a világhírű Morgan-bankház detektívosztályának vezetője. Illetve ez csak később derült ki Szóval, letartóztatják. Házkutatást tartanak a szállodájában és egy csomó utlevelet találnak nála. Az egyik utlevél John C. B. Brown névre szól, a másik James Widener, a harmadik már nem tudom, milyen amerikai névre. Lefoglalták a levelezést és itt találják egy sereg jelentés másolatát. Az aláírás: XXX — három nagy iksz-betű. És most jön a szenzáció. Brown ur e jelentésekben beszámol megbízójának, a Morgan-bankház főnökének, J. P. Morgan urnak, a Kreuger ellen indított kampány egyes fázisáról. Látja, uram, ez az én szenárióm alapja.

— Nos?

— Ezekből a jelentésekből kitűnik, hogy a Morgan-bankház megbízásából Brown ur már egy hónappal Kreuger halála előtt megindította az irtó harcot a svéd gyufakirály ellen. Minden lépésére vigyázott. A cél volt: Kreuger leleplezése.

Amikor Amikor Brown már elég adatot gyűjtött össze Kreuger ellen, felkészült a döntő csapásra. Ugyanazzal a hajóval indult el Newyorkból, amelyen Kreuger is utazott. A szerencsétlen Kreuger még csak nem is sejtette, hogy ez a veszélyes véreb a nyomában van.

A hajón Brown személyesen is megismerkedett Kreugerrel. A szovjet meg-

bizásából utazó kereskedelmi ügyvivőnek adja ki magát és beszélgetés közben nevetve megjegyzi, hogy Oroszországban már régen tisztában vannak azzal, hogy Kreuger tisztességtelen üzleteket köt és nagy konszernjének óriási veszteségeit csak hamisításokkal tudja leplezni.

Kreuger halálra rémül. Első gondolata az volt, hogyan lehetne ezt az állítólagos szovjetmegbízottat hallgatásra bírni. Párisban, a Grand Hotelben, itt, a második emeleten játszódtott le a nevezetes találkozó Kreuger és Brown között. A Morgan-bankház detektívönöke most már nyílt sisakkal támadott. Nyugodtan elmondotta, hogy a Morgan-bankház megbízásából dolgozott és a cégfőnök, J. P. Morgan egyenes megbízása alapján gyűjtött adatokat Kreuger ellen. És most következett a legtragikusabb jelenet, Kreuger érezte, hogy elveszett, hiszen ha Brown összegyűjtött adataiból bármit is publikál, kiderülnek a csalásai és börtönbe kerül.

... hajlandó vagyok Önnek öt millió svéd koronát fizetni, ha elutasolja az ügyet, ha kiszolgáltatja nekem az adatait és ha az én szolgálatomba

lép...

Erre az ajánlatomra Brown ezt a választ adja:

— Minden idők legnagyobb szélhámosa meri ezt az ajánlatot tenni nekem? Vagy talán úgy gondolja, hogy hamisított értékpapírokkal fizethet ki engemet is? ... Főnököm megbízásából huszonnégyórát adok Önnek, ha ezen idő alatt bármilyen módon nem rendezi ügyeit, leleplezem.

Egy órával a kitűzött határidő előtt Kreuger megegyezően beszélni akart Brown-nal. Brown telefonon jelentkezett. Emlékeztette Kreugert, hogy már csak egy órája van...

És egy órával később tényleg eldőrdült az a revolvergolyó, amely pontot tett Kreuger életére.

— Nos, uram — fordult most hozzám az amerikai rendező — mi a véleménye, ez csak jó anyag egy Kreuger-szcenáriumhoz?

— Hogy őszinte legyek, félek attól, hogy ez a titokzatos Brown csak az ön készülő szcenáriumában él és mindaz, amit elmondott, csak az ön kiváló fantáziájában...

És ami Löwenstein bankárral történt

— Megsért uram, ha így beszél. Nézzé itt vannak az antwerpeni lapok. Első oldalon háromhasábos címekekkel hozzák Morgan detektívének letartóztatását. Sőt ennek az embernek már csak azért is kell magát érdekelnie, mert anyai ágon magyar származású. (Az apja amerikai katonai attasé volt és az anyja magyar grófnő). Sajnos, még nem tudtam megállapítani a pontos nevét. Ohó... hová gondol? Az antwerpeni rendőrség nagyon ügyesen dolgozott. Megállapította Brown előgott levelezéséből, hogy a véreb Löwenstein bankár öngyilkosságához is hozzájárult. Még emlékszik, amikor Löwenstein bankár titokzatos körülmények között kiesett a repülőgépből. Nos, a mi Brown barátunk volt az, aki éppen úgy, mint Kreuger esetében, Löwensteinra vetette magát. A Morgan-bank finanszírozta a kampányt...

és amikor Löwenstein látta, hogy minden elveszett, legalább elegánsan csinálta a dolgot: »kiesett« a repülőgépből. Érti? Nem lett öngyilkos, hanem véletlen szerencsétlenség áldozata lett.

Egy komoly ur közeledik az asztalunkhoz. Rövidre nyírt haj, energikus arc. Kiderül, hogy ez az a színész, aki a Kreuger-film főszerepét fogja játszani. A Paris Soir most megjelent számát tartja a kezében. A rendező egy pillantást vet az újságra és felém nyújtja a megjelölt cikket:

— Olvassa, itt áll... Antwerpenből jelentik... amerikai intervenció történt a letartóztatott Brown, a Morgan-bankház detektívosztályfőnökének érdekében... A hamis utlevélhasználat miatt nem indítják meg az eljárást... lefoglalt írásait visszaadják... de kiutasítják Belgium területéről...

Zúdul a világra az arany,

állapították meg a MICA közgyűlésén

Goga bányái 2843 ki ógram aranyat termeltek

A Mica aranybányák részvénytársasága most tartotta meg a rendes évi közgyűlését, majd utána rendkívüli közgyűlésre gyűltek össze. A rendkívüli közgyűlésen a részvénytársaság alaptőkéjét

125 millió leiről 250 millió leire emelték, azzal a fenntartással, hogy az igazgatósági határozattal 500 millió leire emelhető fel.

A rendes közgyűlésen érdekes beszámolókat történtek és az általános aranytermeléssel foglalkoztak. A világ aranyössztermelése ez évben csaknem egymillió kilogramra emelkedett s pontosan 983.000 kilogramot ért el. Az 1934 és 1935 évek közötti különbség 111.000 kilogram, százalékosan 13% emelkedést mutat. A legnagyobb emelkedést úgy mennyiségileg, mint százalékosan Oroszország ért el, amelynek termelése 1934-ben 134.142 kg, 1935-ben 194.086 kg, a különbség tehát 60.000 kg. volt,

ami 44 százalékat tesz ki. Tehát az elmúlt év aranytermelési növekedésnek a fele Oroszországra esik.

Emelkedett az aranytermelés Romániában is. Ezt az aranyárának részleges restabilizációja által érték el, miután az arany árát 111.111 lejről 140.000 lejre emelték. Így rentabilissá tették a csekélyebb aranytartalmu bányák kitermelését is. Az 1935. évi aranytermelés az 1934. évi 3.800 kg.-al szemben 4.800 kg.-ra emelkedett, ami 26 százalékos emelkedést tesz ki, Románia aranytermeléséből a R. I. M. M. A. 1.034 kg.-ot, az Aurum 486 kg.-ot, a MICA 2.697 kg.-ot, a hozzátartozó bányák 146 kg.-ot, összesen tehát 2843 kg. aranyat termeltek. Az elmúlt évvel szemben 619 kilogram az emelkedés.

A Mica aranybánya a múlt évben 61 millió 813,213 lej tiszta hasznót mutat fel és a részvényeseknek részvényenként 100 lej osztalékot fizet.

APOLLÓ MOZGÓ

800 ember látta még csak de már 80.000-en tudják: felejthetetlen élmény!

MARLINE DIETRICH és GARY COOPER

együttes
világsikere

„A VÁGY”

Erről a filmről extázisban beszél az egész világ.

Szenzációs pótkép.

Jegyelővét.

Goréban megalakult a független Abesszinia kormánya

Mussolini távozásra szólítja fel az addisz-abebai követségeket

Páris, május 14.

A francia lapok azzal számolnak, hogy Olaszország rövidesen felszólítja Franciaországot és Angliát, hogy rendelje vissza addisz-abebai követeit. Rómában az az uralkodó hangulat, hogy Abesszinia nem létezik többé és a külföldi követségeket Mussolini egyelőre csak udvariasságból tűri ott, de ez a helyzet nem tartható soká.

Genfben az a vélemény, hogy a külföldi követek eltávolításával Mussolininek az a szándéka, hogy így kényszerítse ki Angliától és Franciaországtól az elismerést.

Amíg Róma megszűntnek jelenti ki Abessziniát, Kairóba hivatalos bejelentés érkezett a négus országából, mégpedig Goréből Gore 35 kilométernyire van a felperzselt fővárostól és az abesszin kormány legtöbb tagja idemenekült és magával vitte minisztériuma iratait is. A gorei kormány a Független Abesszinia kormányának nevezi magát. Nagyjából csaknem minden tagja a régi miniszterek közül van, akik még a négusnak esküdtek fel.

W. C. Martin, Abesszinia londoni követe is nyilatkozott:

— Kijelentem, mondtam, hogy Abessziniának van független kormánya és most ezek gyakorolják a fennhatóságot Abesszinia háromötöde felett.

Két táborba szakadtak a népszövetségi rendszer hívei.

Genf, május 14

A Reuter ügynökség jelenti: A népszövetség hívei két táborba szakad-

tak. Az egyik a teljes átalakulást követeli és az alapokmány 16-ik szakaszának törlését és a kényszerintézkedések eltörlését.

Ennek a tábornak az az óhaja, hogy a Népszövetség békéltető, tanácsadó és döntőbíró szervezetté alakuljon át.

A második csoport kitart a Népszövetség jelenlegi alakja mellett és azt követeli, hogy

a Népszövetség eljárási eszközeit erősítsék meg.

Ez a második, a befolyásosabb csoport és ide tartozik a kisantant is.

Jók a termés kilátások az országban

București, május 14

Romániában ez évben 43 százalékkal nagyobb területet vetettek be tavaszi búzával, mint a múltévben. Az 1930—1934-es évek átlagával szemben az emelkedés pedig kerek 19 százalékot tesz ki. A rozsterületeket a múltévvvel szemben 48 százalékkal szemben az utolsó öt év átlagával szemben viszont 38.5 százalékos csökkenés mutatkozik. Árpából ez évben 4.4 százalékkal többet vetettek a múltévinél, de 65 százalékkal kevesebbet az utolsó öt év

átlagánál. Zabnál 3.1 százalékkal több a vetésterület a tavalyinál, de 6.7 százalékkal kisebb az ötévi átlagnál. A tengeri ültetését április elején kezdték meg és még mindig folyik kedvező időjárási viszonyok mellett. A talaj jelenleg elég nedves, de az elmúlt őszi szárazság és a hőszegegy tél következtében kevés a nedvességtartalék. Jelenleg az őszi vetések mindenütt nagyon jók és az első korai tavaszi vetések is kedvezően fejlődnek.

Országszerte bajt okoz a sok hamis százlejes

Néhány nappal ezelőtt általános felzúdulást keltett, hogy Clujon, a pénzügyigazgatóság által hivatalosan lepecsételt és kiutalt pénzek között 38.000 lej értékű hamis ércpénzt találtak. Ez az újabb felfedezés még jobban meg-

erősítette az ércpénzek iránti bizalmatlanságot. Ebben a hangulatban a közönség már hamisaknak találja a teljesen jó és feltétlenül valódi százasokat is. Ezt a körülményt elősegíti, hogy a valódi pénzek sem egyformák. Így a cluji pénzügyigazgatóság kibontott egy zsákot, amely nem régiben érkezett az állami pénzverdeből és a zsákból öt féle pénz is előkerült. Már pedig ezeknek a valódiságához kétség sem fér.

Ezzel szemben megállapították, hogy a hamisítás is kettőzött erővel folyik és Salaj és Hunedoara megyék tele vannak jól sikerült utánpótlásokkal. Arad megyében is hatalmas méretű pénzhamisító gyárat fedezték fel. A tájékozódás annál nehezebb, mert senki sem tudja, hogy melyik a jó pénz. A satumarei pénzügyigazgató hónapokkal ezelőtt levélben kért felvilágosítást a pénzügyminisztériumból arra nézve, hogy melyik pénz jó, s melyik nem, de erre a kérdésre a mai napig nem kapott választ.

Több megrendelő jól szabott ruhája igazolja, hogy már

500 leitől

készülnek a legszebb öltönyök, vagy felöltők

teljes garancia mellett

MÁTHÉ urisabóság,
Strada Alexandri No. 64.

Intézkedéseket kérnek a buza spekuláció ellen

București, május 14

Bucureștiből jelentik: A múlt aránylag jó termés egyrészt mindég nem sikerült értékesítésénél, így az ország különböző részein még jelentékeny buzamennyiség vevőre. A buza ára az utóbbi időben annál inkább, mert az új termés jelei is kedvezőek, érezhetően esett, tegnap már nem adtak többet 34 leinél vagonjáért. Szakkörökben ez az árat abnormálisnak tartják és az a vélemény, hogy ez spekuláció következménye. Intézkedéseket követelnek a hatóságok részéről a spekuláció törésére — Ezzel szemben a kukorica árának emelkedése észlelhető. Albánia élénk érdeklődést mutat a román kukorica után és a romániai kukorica ára vagononként érte az eladásban az 52 ezer lejig. Természetes, hogy a magas árat exportőrök igyekeznek kihasználni. Az albán kormány, hogy a behozatalt megkönnyítse, törölte a behozatali letétet is a kukoricánál.

Junius 21-én kezdődnek az érettségi vizsgák

București, május 14

Az idei érettségi vizsgák június 21-én veszik kezdetüket. Az érettségi vizsgákra az idén végzett diákokon kívül azok is jelentkezhetnek, akik még ötnél többször nem utasították vissza az érettségi bizottság.

A szerencsés Grósz Jenő

A Csehszlovák törvények miatt lútlázásért nem vonható felelősségre

Bucureștiből jelentik: Az igazságügyi hatóságok tanulmányozva Grósz Jenő ügyének iratait, arra a megállapításra jutottak, hogy elsősorban is a devizatörvénybe ütköző cselekedetekért lenne felelősségre vonni a Cagero igazgatóját.

Tekintettel azonban arra, hogy a csehszlovák hatóságok annakidején távozottan kijelentették, hogy abban az esetben engedik teretükön átszállítani a Bécsben letartóztatott Grószt, ha olyan bűncselekményért vonják csak felelősségre, amelyek a csehszlovák törvények szerint is büntetendők és a devizabűncselekményt Csehszlovákiában ismerik, a romániai igazságügyi hatóságok tegnap, miután az ügyet pos vita tárgyává tették, úgy döntöttek, hogy devizadeliktum miatt indíthatnak eljárást Grósz ellen, erre a kiadatási megállapodás megkötésekor a román kormány is kötelezettséget vállalt.

Szőlősgazdák és gyümölcs-termelők figyelmébe

Vermorel rendszerű

permetező gépek megérkeztek

Az összes gyümölcsvédelmi szer

Darsin. Amonil. Toxilin. stb.

Raffia I-a, Rézgálic legolcsóbban

LICHTMANN & LÁSZLÓ

cégnél

Piața Mihai Viteazul No. 7. - Telefon

Konziliumot hívtak Goga betegágyához

40 fokos láza van és nem engedték hozzá barátait

Az éjszaka rosszullétről panaszkodott a nagybeteg politikus

București, május 14. A fővárosban óriási érdeklődés keltett a „Capitala” című lap mai jelentése Goga állapotáról. Goga állapota súlyosbodott.

Tegnap este a legkiválóbb bucureștii orvosokból konziliumot hívtak össze a politikus betegágyához. Goga az éjszakát rendkívül nyugtalanul töltötte és erős rosszullétről panaszkodott.

40 fokos láza nem csökkent.

Reggel Goga hozzátartozói elhívták a közeli barátokat, akikkel a politikus beszélni akart. De Goga orvosai megtiltották minden látogatást a beteg érdekében.

filozófus halála

Spengler Oswald, híres német filozófus, az „*Untergang des Abendlandes*” szerzője Münchenben 56 éves korában elhunyt.

Spengler Oswald 1880 május 29-én született Blakenburgban, egy postai tisztviselő fia volt. Anyja Grantzow-lány, apja a nővére Grantzow Adél, a híres évek európai hírvéltáncosmestere volt.

Fiatalt Spengler Halleban végezte a gimnáziumot, Berlinben, Münchenben matematikát és természettudományt tanult. Egy hamburgi reálgimnáziumban kezdte meg tanári munkáját, mint matematika- és fizikatanár, de csakhamar abbahagyta a tanítást és 1910-től kezdve magánisként élt Münchenben. A háború alatt alig ismerték. *Untergang des Abendlandes* (A nyugati világ bukása) című munkáját azonban egyszerre hírvé tette. Európa nagy karavánja, államok összeomlása, társadalmak megsemmisülése alkalmas témát volt megjelenéséhez. A mű azonnal bestseller lett. Az ifjúság, a világutazók követő zürzavarban elvesztve saját maga alatt, magáévá tette Spengler pesszimista felfogását. Hiszen a művek láttára dőltek össze a kultúrák, a diadalt a nyers erő, a nyak hatalma — természetesen azt, hogy Spenglernek igaza van; a nyugati kultúra kiélte magát, megsemmisül, átveszi helyét valami új. Után megindult a tudományos vita a dörög és a gondolkodók exkluzív körében, vajjon igaza van-e Spenglernek.

* A kultúrákat, hiperdarwinista felfogással, élő lényekhez, organizmusokhoz hasonlították, amelyekre ugyancsak érvényesek az állati szervezetek törvényei: születés, fejlődés, öregség és halál. Spengler e gondolatból kiindulva a következőket állította, hogy a nyugati civilizáció az előregedés stádiumába került és a közeli teljes elmulása feltartóztathatatlan. Ez a világ hiven tükrözteti vissza a hátrutáni idők sötét pesszimizmusát, ugyancsak amaz idők szellemében, mint Spengler művének konklúziója: a huszonegyedik század hajnalán már a keleti, orosz jellegű kultúra lép az elmuló európai civilizáció örökébe. A civilizáció és a kultúra közt való ellentétre már Nietzsche mutat ki sokkal mélyebb és szellemesebb Spenglernél — aminthogy Spengler inkább társadalom-, vagy államelméletnek kell tekinteni, semmint Nietzsche filozófusnak — de elismertem, hogy a kultúra és a hit, a kultúra dekadencia és az ateizmus roszenségei, a kultúra a lélek élő, a civilizáció pedig csak a mű.

* A legújabb művei még inkább elárulják, hogy ami Nietzschenél — az etikai problémák mellett csak mellékes magyarázat volt: a társadalmi és a faji elmélet — nálánál az előtérben áll.

Az 1931-ben jelent meg újabb számú munkája „Az ember és a technika” címmel, amely összefüggésben áll főműve második kötetének fejtegetéseivel. Ebben a munkájában azt állítja, hogy valóságos bűn a technika ellen az, hogy a technikai eszközök kiszolgáltatjuk nem európai népeknek. Ez is egy fontos lépés a nyugati világ bukásához. 1932 végén jelent meg „Németország veszélyben” című műve, amelyben a két világforradalom veszélyével foglalkozik, az egyik a fehér-fajú népek proletariátusforradalma, a másik a színes népek általános forradalma.

Azt állítja, hogy fogalmazza meg: vajjon lehet-e nép szubjektuma, vagy objektuma lesz-e a jövő történelmének,

Nistor miniszter szombaton iktatja be a Munkakamara új vezetőségét

Givulescu tanácsost a Munkakamara főtitkárának nevezték ki

A város iparos és általában dolgozó társadalmának élénk érdeklődése kísérte a munkakamara átmeneti vezetőségének a kinevezése körüli harcot. A kinevezésnek már régen a munkakamara felállításával egyidejűleg kellett volna megtörténni, de az egyes tagok körüli személyi akadályok miatt csak szerdán dőlt el végleg, hogy kik lesznek a vezetőségben.

Az elnöki tisztség betöltése már régebben el volt intézve, Muth Iuliu kinevezésével.

Tegnap reggel Bancila vármegyei prefektus hazaérkezett a fővárosból. Tulajdonképpen ő volt az, aki a kényes helyzetre és viszonyokra való tekintettel a munkakamara egész vezetőségének kinevezését megsúrgatta.

A prefektus megérkezése után nyilatkozott munkatársunknak és kijelentette, hogy a fővárosi utja legelsősorban a kinevezés elintézése miatt történt.

Magammal hoztam a kinevezésekről szóló miniszteri leiratot és az átmeneti vezetőség szombaton délelőtt 11 órakor ünnepélyes keretek között a hatóságok jelenlétében a prefekturán leteszi az esküt. A tulajdonképpeni beiktatás csak a jövő héten történik meg, amikor is Nistor munkaügyi miniszter városunkba érkezik. Staru Cunescu vezértitkár kíséretében és instruálni fogja a vezetőséget és a tisztviselői kart — mondotta a prefektus.

A munkakamarák végleges vezetőségének névsora:

Elnök és miniszteri álegyalt: Muth Iuliu. A munkás szektó elnöke: Chis Peter. Tagok: Pop Alexandru, Pep János.

A tisztviselő tagozat elnöke: Hentiu Lajos.

Tagok: Kesztenbaum Márkus, Clonda Vasile.

Az iparos tagozat elnöke: Moga Matei. Tagok: Balogh Ioan, Tóth Zsigmond.

A munkakamara vezetősége már tegnap megjelent a prefektusnál, hogy az eskü tételére és a tisztviselők kinevezésére, valamint az ügyek átvételére vonatkozólag a dolgokat megbeszélje.

Muth elnöknel érdeklődtünk a jövő program megvalósítására vonatkozólag, aki kijelentette, hogy igen nehéz helyzet keletkezett amiatt, hogy sokat készt az ügyvitel átvétele. Hetek óta nem történt tanácskozás, bejegyzések, stb. és rengeteg elintézetlen akta van. Magam részéről, mint eddig is, igyekezni fogok teljesen pártatlanul az érdekelt felek érdekében dolgozni és remélem, hogy sikerülni fog úgy az iparosság, mint a munkásság és a tisztviselők érdekeit kellőképpen megvédeni és összhangba hozni.

azaz formálni fogja-e azt, vagy pedig az fogja-e kialakítani. Keresi a gazdasági katasztrófa okát és további fejlődését, vizsgálja a nyugateurópai bolsevizmus, kapitalizmus, szocializmus, a magántulajdon, az állam és a nemzet problémáit és egymáshoz való viszonyukat.

* A nemzeti szocializmus győzelemre jutása után 1933 októberében jelent meg „Sorsdöntő évek” című műve ismét Németországgal foglalkozik az egyetemleges fejlődés szempontjából.

A könyv előszavában Spengler tiltakozik a vád ellen, hogy műve megírásában befolyásolta Hitler diadala. Hivatkozik arra, hogy könyvének első részét még a nevezetes január 30-ika

A város átmeneti tanácsát csak néhány héttel ezelőtt alakították át az új közigazgatási törvény előírása szerint. Akkor kimaradtak a tanácsból Major

és Lupancea tanácsosok. Most ugy lát-szik Givulescu tanácsos is távozik. Őt ugyanis a munkakamara főtitkárává nevezték ki.

„Az eszményi férj”

Brigitte Helm, Sybille Schmitz, Carl Ludwig Diehl, Georg Alexander a főszerepekben.

Omnia Színház Mozgó

Ferenc Ferdinánd fiának esküvőjére készül Bécs

Bécs, május 14.

Igen érdekes esküvő lesz május 25-én a bécsi Karslkerchében. Az esküvő fényes ünnepségek között fog lezajlani. A vőlegény Ferenc Ferdinánd volt trónörökös fiatalabbik fia, Hohenberg Ernő herceg, a menyasszony az angol arisztokráciának egyik érdekes tagja, Miss Mary Wood.

Az esküvő után a fiatal pár nászutra autót Olaszországba indul és a

nászut után a salzburgi tartományban levő híres, Tauern hegységben levő császári vadászkastélyban fognak végleg letelepedni. Ha Bécsbe jönnek, a bécsi diplomatanegyedben a Reisner Strasseban levő Hohenberg palotában szállnak meg. A fényes esküvőre mind a két család tagjai megjelennek Bécsben, rajtuk kívül az osztrák és angol arisztokrácia nagy számban vesz részt az esküvői ünnepségeken.

A Bérlők Szövetsége is tiltakozik az 5 százalékos városi taxa ellen

Az 5%-os városi taxa miatt a háztulajdonosok után a Bérlők Szövetsége is tiltakozik. Ez utóbbi nevében dr. Enea Popovici és dr. Zoltán Károly szóban és írásban a következő tiltakozást közvetítették dr. Bleda polgármesterhez:

Elnök Ur!

Tagjaink panasza alapján megállapítottuk, hogy az 1936 május hó 11-én összeült taxa és adókezelő bizottságok alkalmazták az új közigazgatási törvény mellékletének 1. pontja g) betűt, amelynek alapján a lakások bérértéke után 5 százalékos taxát vetnek ki.

Oradea város összes lakásbérlői nevében tiltakozásunkat jelentjük be ezen taxakivetés ellen, amelyet illegálisnak tartunk a következő indokok alapján:

A melléklet 1. pontja kétségtelenül a kereskedelmi és ipari vállalatok üzemi helyiségeinek bérletére vonatkozik. Ezen pont a)–f) betűiben vannak az egyes kategóriák felsorolva, míg a g) betű azon bérleti helyiségekre vonatkozik, amelyek az a)–r) között felsor-

olva nincsenek, anélkül azonban, hogy a kereskedelmi és ipari kvalifikációt a g) alatti kategóriára nézve mellőznék. A törvénynek ezen szövegezése tehát nem hagyhat maga után kétséget az-iránt, hogy a lakások után ez a taxa nem jár.

De elképzelhetetlen volna a törvényhozó részéről egy olyan illegális elgondolás, hogy amíg a bérlő a fenti g) pont alapján a lakása után taxát fizet, ugyanakkor a háztulajdonos lakása mentesítve legyen ezen taxa alól. Ilyen lehetetlen elgondolás a törvényhozóról fel sem tételezhető.

A fentiek alapján tiltakozásunkat fejezzük ki az 5 százalékos taxának a lakbérlet után való kivetése ellen, miért is kérjük ezen kivetések mellőzését, illetve a már kivetett taxák törlését.

A város lakossága reméli, hogy a tanács maga is belátja, hogy annyit terhet rakott már a lakosság vállaira, hogy az 5 százalékos taxát törölni fogják.

előtt írta. majd kijelenti, hogy „különben is az igazságot nem befolyásolhatják véletlenek, vagy átmeneti körülmények”. E könyvében enyhíti azelőtti pesszimizmusát, vagy legalább is már azt az álláspontot képviseli, hogy a katasztrófa nem elkerülhetetlen, ha valóban győz a nemzeti szocializmus szelleme (Spengler szerint ugyan Hitler kormánya még nem győzelem, csak annak ígérete). E revideált felfogás szerint Németország még megmenekül az európai civilizációtól, de csak Németország képes erre, mert a többi kultúrnép már előregedett és elvesztette erőit. (!)

A nemzeti szocialista „tömegről” ugyancsak szkeptikus hangon ír. Ez a tömeg szerinte nem különbözik más

tömegektől, bármennyire nemes elvet is vall. A tömeg csak nyájmódra akar gondolkozni és azt, aki ezt nem teszi, ellenségnek tekinti. Később azonban mintha megbánná ezt a kijelentést. ennek éppen ellenkezőjét írja, mikor azt állítja, hogy a németek úgy tudják alávétetni magukat, hogy azért megőrzik individualizmusuk maximumát.

A fajkérdésben meglehetősen távol áll a hivatalos felfogástól. Spengler szerint a faj nem biológiai fogalom és fajtisztaságról beszélni groteszk és nevetséges dolog. Ebben a kérdésben Spengler felfogása legközelebb Nietzschenek a felsőbbrendű emberről vallott felfogáshoz áll, amint tömegelmélete is Nietzschére támaszkodik.

Sport

Gloria — Crişana — vasárnap

A múlt hétről elhalasztott Gloria—Crişana mérkőzést vasárnap bonyolítják le. Az érdekesnek ígérkező mérkőzés elhalasztását a múlt héten azért kérték, hogy mind a két csapat a leg-erősebb felállásban állhasson ki. A Gloria a CAO-t is megelőzve a harmadik helyen áll és még előbbre tör. A Crişana, ma az alsóbb csoportban foglal helyet, de az előrehaladásra biztató kilátásokkal rendelkezik. A Crişana képességei alapján szemmel látható, hogy nem az a méltó helye, amelyet most elfoglal. A Gloria kitűnő formája ellenére is ez, azon meccsek egyikének látszik, amelyek a Crişana előrehaladását segítik elő. A meccset a timişoarai Ritter, a legendáshírű Chinezul volt többszörös válogatott kapusa vezeti.

Központi kiküldött vizsgálja felül a sztrájkoló futballbírók ügyét

A múlt héten beszámoltunk arról, hogy az oradeai futballbírók, az őket ért kari sérelem miatt sztrájkba léptek és míg elégtételt nem kapnak, nem vezetnek mérkőzést. A bejelentést Bucureşten nagy meglepetéssel vették tudomásul és erőteljes retorziót helyeztek kilátásba. A Gazeta Sporturilor már azt közölte, hogy az összes sztrájkoló bírót törölni fogják. A tegnapi gyűlésen azután eldőlt, hogy ilyen szigorú megtorlásról nincs szó és a sztrájkoló futballbírók ügyét központi kiküldött fogja felülvizsgálni.

Vasárnapi sportprogram. Balkán Kupa: Románia—Görögország. Nemzeti bajnokág: Crişana—Gloria, Chinezul—Juventus (?)

Hullatta a Hungaria a pontokat. A Hungaria tegnap a Budafok együttesével játszott és 3:3 (1:) arányban ismét döntetlenül végzett. A Hungaria csak egy öngóllal, meg egy 11-essel tudott a vereségtől megmenekülni. A Hungaria góljait Pénzes, Müller (11-es) és Iglódy (öngol), a feltűnően jól játszó Budafok góljait Hegyes (2) és Kapta lőtték.

Dobó Gusztai esküszik. Oradea sportolói Dobó Gusztávnak a nevét úgy tanulták megismerni, mint az egyik legelkeszebb és legagilisabb sportemberét, akinek sportműködése nem a szereplés iránti vágyból, hanem a sport iránti őszinte szeretetből fakad. Dobó Gusztáv megalakulása óta pénztárnoka volt a Szövetségnek és 16 év óta a Mihai-pályának. A kitűnő és általános népszerűségnek örvendő sportember vasárnap örök hűséget esküszik Kiss Ilonka urleánynak. A Napló szerencsekívánatai Dobó Gusztáv személyében egy igen érdemes sportembert érnek.

Csempe metlachi lap

jutányosan a

FERRUM S. A.

cégnél, Piaţa Mihai Viteazul No. 4-a.
Telefon: 973.

Óra, arany, briliánsékszerek

készítése, javítása, átalakítása szakszerűen olcsón.

Goldenthal Lajos

aranyműves, Str. Nicolae Iorga 8.
(Zöldfa-épület).

Aranyat, ezüstöt, briliánsot magas árban veszek

KÖZGAZDASÁG

Harc a fekete tőzsde ellen

Az üzerektől megtisztítottuk a pénzpiacot! — mondja Constantinescu, a Banca Nationala kormányzója

A hálókocsik padozatában kulccsal zárható üregeket készítettek! — jelenti a CFR. vezérigazgatósága

Bécs, május 14.

A nemzetközi fizetések bankja most tartja évi közgyűlését Svájcban (Baselben), ahová Constantinescu, a Banca Nationala kormányzója is elutazott. Bécsben kiszállt és a pályaudvaron reá várakozó újságíróknak nyilatkozott Románia pénzügyi viszonyairól.

— Nem szoktam beszélni — mondta a kormányzó — mert a tettek embere vagyok, de mivel önök nagy érdeklődést tanúsítanak országunk iránt, nyilatkozom. Románia pénzügyeiről beszéltek és tárgyilagosan állapítottam meg, hogy a helyes kormányzás következtében állami költségvetésünk kiegyensúlyozódott. A hitel iránti bizalom helyreállt és a bankokban megkezdődött a tőkegyűjtés. A Banca Nationala mindent elkövet a hitel élénkítésére.

— Mint ismeretes, pénzünk értéke folyton növekedik, a lej külföldi árfolyama nemcsak szilárd, hanem emelkedik is. Sikertől megtisztítani pénzpiacainkat az üzerektől, akik a fekete tőzsdén igyekeztek a leit tönkretenni, csak hogy maguknak csalárd uton nagy vagyont szerezzenek. Nagy az örömmünk, hogy a fekete tőzsde teljes bomlásnak indult és a lei életerőssé vált. A Banca Nationala sikerrel vívta meg a harcot. 1935 október 1-én a lei annyira ellanyhult, hogy egy francia frank 15 leibe került, ma pedig 10 lei, tehát pénzünk 50 százalékkal javult. Azonban még továbbra is javulni fog, ha a gazdasági helyzet kedvező marad — mondja Constantinescu.

A bankkormányzó végül dicsérrel nyilatkozott a Nemzetközi Fizetések Bankjáról, ez az egyedüli nemzetközi intézmény, amely a népek jólétére törekszik és békés szellemet honosít meg egész Európában.

Mint Bukurestből jelentik, rendkívül érdekes differencia merült fel a CFR. vezérigazgatósága és néhány nemzetközi hálókocsitársaság között. Az államvasut vezérigazgatósága ugyanis néhány héttel ezelőtt azt a kívánságát fejezte ki az említett külföldi hálókocsi társaságok vezetői előtt, hogy a tulajdonukban levő hálókocsik padozatait sürgősen cseréljék ki, ellenkező esetben nem engedi meg azoknak forgalmát. Most azt közlik, hogy a szóbanlevő hálókocsi társaságok vonakodnak eleget tenni a vasutigazgatóság kérésének és emiatt az igazgatóság tényleg meg akarja tiltani a kifogásolt hálókocsik közlekedését.

Azt is közlik, hogy a kocsik padozatának kicserélését azért kívánja a vasutigazgatóság, mert azt közölték vele, hogy néhány hálókocsi parkettájába

Romániában cinkkohót állítanak fel

Bucureşti, május 13.

A szakajtó értesülése szerint bel- és külföldi tőkésekből álló társaság egy román cinkkohó részvénytársaság megalakítását tervezi. Az alapításban résztvenne a kattowitzi »Sziléziai Bánya-társaság« is. Az új vállalat és a jelenlegi legnagyobb román cinktermelő vállalat a »Rimma« között megállapodás készül, amely szerint a Rimma tíz éven keresztül az általa termelt cinkereket erősen leszállított áron az új vállalatnak adná át, amelynek ellenében tíz esztendő múlva a vállalat a Rimma tulajdonába menne át.

kisebb-nagyobb üregeket vájtak a külföldi gyárakban és ezeket a fiókszerű üregeket állítólag nagystílű nemzetközi csempészek valuták és aranyak titkos szállítására használják fel. Hír szerint jelentékeny összeggel vesztegettek meg néhány külföldi vagongyári művezetőt, akik főnökei tudtán kívül vájták az üregeket a hálókocsik padozatába. A kis fiókoknak rendes adójuk van, amelyek Wertheim-kulccsal zárhatók és a kulcsot természetesen az óriási összegeket csempésző külföldi kalandorok hordják magukkal. Mint szokatlan érdekes hírt közöljük a fenti jelentést, amelyet hivatalosan nem erősítettek meg.

Hétköznapi is százezres tömegek látogatják a pesti Nemzetközi Vásárt

Hétfőn délig lehet féláru jeggyel utazni a magyar fővárosban

Budapesti tudósítónktól:

A Budapesti Nemzetközi Vásár történetében még nem volt példa arra, hogy minden napon — még hétköznapi napokon is — százezres tömegek lépjenek el a vásárváros területét. De a vásár készen várja a látogatókat és pompás rendet tart a tömegben, amely bár sűrű folyamokban hullámozik, mégis állandóan derűs és vidám. Mindenki tudja már, hogy a területében hatalmasan megnövekedett vásárt tövéreleghyére nem is lehet egy nap alatt végignézni és éppen ezért mindenki előre készít magának programot. Hogy mit fog elsősorban megnézni. Ahány emberrel csak beszélünk, az csaknem kivétel nélkül a következő helyekre igyekezett elsősorban: a légvédelmi pavilonba, a textil-uccába, a divatrevü-színházhoz, a motoros vasuti kocsihoz, az élelmiszer-csoporthoz, az új találmányokhoz és az iparcarnokban dübörgő gépióriásokhoz. Ebből nyilvánvaló, hogy ezek a vásár legvonzóbb látványosságai, de persze napestig foglalt minden hely a vendéglőkben, a sörözőkben, bárókban és büffékben is.

A rengeteg látványosságon kívül minden órára akad egy-egy külön érdekesség is. Egyszer tömegesen vonulnak fel a külföldi látogatócsoportok: olaszok, törökök, lengyelek, egyszer hire fut, hogy még Abessziniából is érkezett vásárlátogató, máskor a ma-

Vajjon megkapja a politikai jogokat

A nőnek, ahhoz, hogy helyzete javuljon, sokat kellett harcolnia elért győzelme arra jogosítanak, optimizmussal tekintünk jövője felé. Azonban sokkal hevesebb az a amit a nő saját gyengesége ellen tart! Mert jaj! Az a szó, hogy »gyenem« nemcsak üres mondás! Elég egészen kis egyensúly megbomlása, ováriális mirigyek működésében, minden energia és állhatatosság hiányában a legsúlyosabb lelki depresszió. Nemcsak a klimakterium (vagy évek), amely végzetes időszakot a nő életében, de egy makacs menstruáció is már fejfájást, hányást és hányingert idéz elő, lassan és fokozatosan felőrölve minden állást.

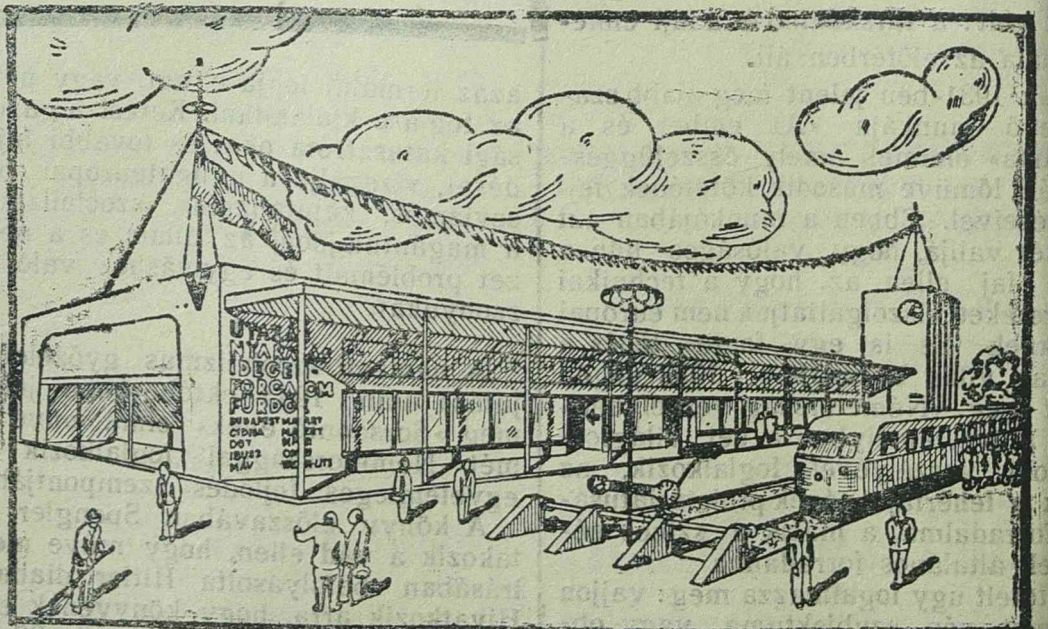
Az amerikai »Menoklin« gyógyszer felfedezése fontos szakaszt alkot az orvostudomány történetében, mert ezen szernek a fertőzött mirigyek jelenségei mind gyógyulást találnak, viszont a fizikai szenvedések súlyos kimerített nő általa sikerrel küzdhet a viszontagságok ellen.

»Menoklin« kapható: Császár gyógyszerárában, Bucureşti, Calea toriei 124—, vagy 125— lei után mellett.

gyar faluból jön kifelé egy népviselekben pompázó tömeg, koronkénypülőgépek keringenek a vásár fölött, még pedig innen a vásár területéről induló utasokkal, akik potom tíz gőért szerezhetik meg maguknak a pulés és a madártávlat panorámáját a különleges élményeit. Rendőrök szalagjain felírás közli, hogy minden idegen nyelvet beszél a mindenki előzékeny rendőr, de vadidegen emberek is készséggel adnak meg a vendégeknek és a külföldieknek minden világoztató. Egész Pestet ez az előkelő udvariasság jellemzi, s mondhatjuk, is a vidékiek meg a külföldiek általánosan, hogy ilyen jól még soha nem érezték magukat Budapesten. Majdnem mindenki csak egy-két napra érkezik de meghosszabbítja itt-tartózkodását amire a vásárigazolvány módot is lehet hiszen a félárújegy érvényes belföldi nek május 24-én, külföldieknek május 28-án jár le. A vonatok még egész szufoltan érkeznek, hiszen május 18. hétfő déli 12 óráig lehet félárú Budapestre megérkezni.

Heti 30 lei részletre vehető petroleum gyorsfűtő Spitz József »Fierul

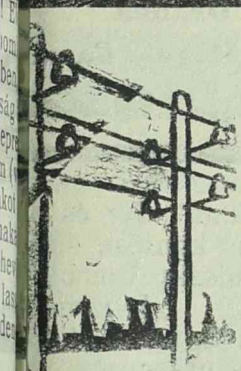
Piaţa Mihai Viteazul 6.
Kereskedelmi Csarnok. Saroküzlet.

A pesti Nemzetközi Vásár mintapályaudvara a híres Árpád-motorossal.

HIREK

Szerkesztő: KUNDA ANDOR • Szerkesztő: MIKES IMRE

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL

Sir. Reg. Carol II. 9.

Telefon szám 21.

Nyomda telefon 7-72.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben 1 óra 50 lei

Vidékre 1 óra 60 lei

Gázárlarcokkal látják el a vasutasokat. Néhány nappal ezelőtt rendelkezés érkezett a kerületi vasutigazgatósághoz, amely előírja, hogy az igazgatóság körzetébe tartozó vasutasokat gázárlarcokkal kell felszerelni. A vasutasok maguk is helyesnek látják a gázárlarcok költségeit — darabonként 1 lej — a vasutasok kell viseljék. A rendelkezés még a céget is előírja, hiszen a gázárlarcokat be kell szerezni, s így az ajánlás, amely az összes családtagoknak is gázárlarcra való látását javasolja, erősen üzletjellegű csönöz a rendelkezésnek.

Végeléri a spanyol matrózok kikötőmunkások sztrájkja. Madridból jelentik: A spanyol kereskedelmi matrózok és kikötőmunkások sztrájkja véget ért. A kormány közbe lépésére a munkaadók teljesítették a sztrájkolóknak valamennyi kívánságát.

Gömbös magyar miniszterelnök betegszabadságon. Budapesti jelentik: Gömbös Gyula miniszterelnök hat heti betegszabadságra ment. Megelőzőleg fogadta külön-külön minisztereit. Gömbös Balatonfüredre utazott, ahol három hetet tölt. Hogy a másik három hetet hol tölti, arról még nem történt intézkedés.

Három gyermeke halála miatt egyilkos lett, majd felgyógyulása után nyomtalanul eltűnt Ferenc Simoné. Ferenc Simon, az ortodox raelita hitközség alkalmazottja bejelentette a rendőrségen, hogy felesége merénylet helyre távozott. Ferencnek az előbbi években súlyos csapások érték. 3 kis gyermekük egymás után halt meg. Mikor május 3-án, harmadik gyermekük is meghalt, Ferenc ideg-szeroppanásában öngyilkosságot követett el. Az asszonyt a zsidó körzetben ápolták, férje azonban nem fogathatta meg, mert a zsidó ritus szerint „ülve” gyászolta gyermekét. Mikor a gyászhat leteltével Ferenc meg akarta látogatni a feleségét, megvetéssel hallotta, hogy felesége időközben felgyógyult, s férjének azt az üzenetet hagyta hátra, hogy nem megy hozzá vissza, mert gyermekei alálát neki tulajdonítja. Az asszony tartotta szavát, nem ment vissza a férjéhez, de nem tudnak tartózkodási helyéről a rokonai sem. Az eltűnt asszony hollétének megállapítására megindították a nyomozást.

Kiesett a repülőgépből és szörnyethalt egy francia színész. Párizsból jelentik: Biaritzban Nagia Cornez ismert francia filmszínész egy repülőgép kiránduláson vett részt, melyre egy barátja hívta meg. A színész eddig ismeretlen okból kiesett a repülőgépből és szörnyethalt. Nem tudják, hogy baleset, vagy bűny történt.

Vörös-zászló a washingtoni parlament ormán. Párizsból jelentik: A Matin newyorki jelentése szerint a washingtoni parlament ormára óriási vörös-zászlót huztak fel, amelyet csak tüzoltók segítségével lehetett eltávolítani. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy miként került a vörös-zászló a parlament tetejére, a hivatalos jelentés szerint feltételezhető, hogy csak rossz diáktrefáról van szó.

*** A Hősök napjára való tekintettel nem engedélyezték a nemzeti parasztpárt beíusi gyűlését.** A Nemzeti Parasztpárt május 31-i bucarestii nagygyűlése előtt, a párt május 24-én Beiuson akart gyűlést tartani. Ezen a gyűlésen résztvettek volna a párt vezetési Michalachevel az élükön. A párt Bihormegyei tagozata be is nyújtotta ilyen irányú kérvényét Banca prefektushoz, a prefektus azonban a gyűlés megtartását nem engedélyezte. Banca prefektus a visszautasítást azzal indokolta, hogy május 24-én »Hősök napja« van és akkor nem engedélyezhető semmiféle politikai gyűlés. Tekintettel arra, hogy egy régebbi miniszteri rendelet szerint nemzeti ünnepen nem tartható politikai gyűlés, a nemzeti parasztpárt tudomásul vette a visszautasítást és a beíusi gyűlés megrendezésétől eltekint.

Forum Mozgó

MA, UTOLJÁRA!

„Tarass Boulba“

*** Adósztrájkba lépnek Palesztinában az arabok.** Palesztinából jelentik: Az arab sztrájkbizottság közölte a palesztinai angol főbiztossal, hogy május 15-én az arabok beszüntetik az adófizetést és mindaddig folytatják az adósztrájkot, amíg az angol kormány nem teljesíti követeléseiket.

FRANCIA SZELLEM

— Esznek a filozófusok özgerincet is?
— kérdezte Montesquieu-tól egy beképzelt francia udvaronc, Carlesius.

— Hát azt hiszi Ön — felelte a híres filozófus, — hogy az özet csak az ostobák számára süttik.

Chamfort egyszer társalgás közben így határozta meg, mi egy szépasszony:

— Egy szépasszony a szemnek paradicsomi gyönyörűség, a léleknek pokol, a pénztárcának tisztító tűz.

*** Horthy magyar kormányzó Frigyes főhercegnek adományozott egy gyalogezredet.** Budapestről jelentik: Horthy magyar kormányzó Frigyes főherceget fogadta a várban. Ebből az alkalomból a főherceg hazafias érdemeire való tekintettel átadta tulajdonába a 8. gyalogezredet, amely eddig Béla király nevét viselte.

*** A Vigözvegy és a Turandot hercegnő.** A cluji Opera vasárnap, 17-én este Lehár örökbecsű művét, a Vigözvegyet tűzte ki műsorra a gyönyörű hangú Rózsa Annával a főszerepben. Hétfőn, 18-án este pedig Turandot hercegnő kerül színre, mint opera-premier, Mimi Nestorescu nagy-növ operaénekesnővel a címszerepben. Puccini-nek ez a világhírű dalműve ritka élvezetet fog nyújtani a művészetkedvelő közönségnek. A Vigözvegyet Dr. M. Săveanu, a Turandotot pedig Jean Bobescu vezényli. Jegyek a színház jobboldali pénztárnál.

— Alkoholisták, akik gyomorhurutban szenvednek, elvesztett étvágyukat napi kb. 150 gramm fűszerezett „Ferenc József” keserűvíz használatával folytán gyakran meglepő rövid idő alatt visszanyerik.

— Az Erdélyi Helikon májusi száma, a szokott nivós és változatos tartalommal jelent meg. Vezetőhelyen Nyirő József nagyszerű novelláját közli a szám, majd Dsida Jenő négy új versét. A gazdag anyagból kiemelkedik Molter Károly „Szellem és fergazdaság” című rendkívül érdekes tanulmánya, Kovács László Széchenyiről, a regényhősről szóló cikke, valamint Reményi József Emily Dickinsonról, a neves amerikai költőnő bemutatkozó hosszúságú ismertetése. Külön érdekessége a számnak Tamási Áron gyönyörű új írása, valamint Kemény János hatalmas novellája, „Az öreg ur”. Ezenkívül verseket közöl a szám I. Szelemér Ferencről és Varró Dezsőtől, dráma-részletet Bárd Oskáriól, R. Nagy András, Makkai László, I. Szelemér Ferenc, Kiss Jenő, Thurzó Gábor és Szeneczi László kisebb-nagyobb cikkei és könyvismertetései egészítik ki és teszik teljessé a rendkívül tartalmas és változatos számot. Egyes szám ára 70 lei minden könyvkereskedésben, vagy Legagenál Cluj.

*** Férjhez megy Lunacsarszkij özvegye.** Moszkvából jelentik: Lunacsarszkijnak, a pár évvel ezelőtt elhunyt orosz népbiztosnak özvegye, aki Oroszország egyik legszebb színésznője, férjhez megy egy szovjet orosz diplomatához, akit követként Madridba küldenek. Az asszony első férje is Madridban volt követ és Lunacsarszkij halála előtt szintén a madridi követi állásra volt kizemelve.

*** Nyolcvan méter magas Mussolini szobra Rómában.** Rómából jelentik: A római Fórumon Mussolini óriásszobrát akarják felállítani. A Mussolini-szobor nyolcvan méter magas lesz és a legnagyobb titokban már két éve dolgozik az egyik római öntőde a szobor készítésén. A szobor költségeit a balillák fogják egész Olaszországban összegyűjteni.

*** Letartóztattak egy 100 tagú lengyel terrorszervezetet** Varsóból jelentik: Varsóban egy terrorszervezet száz tagját tartóztatták le, mert kiderült, hogy a terrorista szervezet bombamerényleteket készített elő.

*** Török tisztok és mérnökök a Krupp-gyárban.** Párizsból jelentik: A Le Matin berlini jelentése szerint Törökországból több mint nyolcvan mérnök és tiszt érkezett Németországba, hogy a Krupp-gyárral tárgyalásokat folytassanak a Dardanellák megerősítése érdekében. A török kormány az orosz fegyvergyárakkal is tárgyalásokat kezdett a Dardanellák megerősítéséhez szükséges fegyverszállítványok kérdésében.

*** Öt asszonyt nagy összegekre biztosított s aztán megölte egy iparos.** Los Angelesből jelentik: Los Angelesben letartóztattak egy tekintélyes iparost, akit azzal vádolnak, hogy egymásután öt feleségét gyilkolta meg. A losangelesi kékszakáll valamennyi feleségét nagy összegekre biztosította és azért ölte meg az asszonyokat, hogy megkapja a biztosítási díjakat.

*** Junius 1-ig jelentkezhetnek a külföldi állampolgárok.** Bucurestiből jelentik: A külföldi állampolgárok jelentkezési határidejét a kormány június 1-ig meghosszabbította. Junius 1-ig van idejük a külföldi állampolgároknak, hogy okmányaikat és kérvényeiket az illetékes hatóságokhoz, tartózkodásuk meghosszabbítása végett eljuttassák.

x Szombat este tombola a Fészekben. Rendkívül nagy érdeklődés előzi meg a Fészek szombati tomboláját. Sok és értékes tárgy kerül kisorsolásra. A tombola szombat este 10 órakor kezdődik.

*** Vasfázékkal verte fejbe barát-nőjét egy féltékeny asszony.** Véres szerelmi dráma játszódott le tegnap délelőtt a Mihai Viteazul téren. Pintuta Florika már régebben észrevette, hogy a férje Kovács Erzsébet cipőfűzőkészítőnek teszi a szepét és elhatározta, hogy véget vet ennek a barátságának. Az asszony előbb szép szóval igyekezett rábírní vetélytársnőjét, hogy mondjon le az uráról, mikor azonban így nem tudott eredményt elérni, dühbe gurult és a kezéigébe eső vasfázékkal teljes erőből fejbe vágta Kovács Erzsébetet. A leányt azonnal elbörtította a vér és a mentők beszállították a Bihormegyei Közkórházba. Az orvosok kezelés alá vették, Kovács Erzsébet állapota azonban igen súlyos.

LEG tartósabb olcsóbb jobb

MATTÁ JÁNOS
gyermekkocsijaiStr. Prof. Dimitrie Pompeiu 30.
Astra-uca mögött.

„PLAJA“

Tengeri kolónia - Carmen-Sylva

Gyermekek részére az idei nyáron egy üdülő- és erősítőtelepet létesítettünk, kiváló gyermek-szakorvos vezetése és felügyelete alatt. Az üdülő intézet N. N. Saveanu miniszter ur elegáns villájában épen a tenger partján, minden kényelemmel van felszerelve.

A gyermekek kitűnő élelmezésben részesülnek. Torna és edző sportjukat, előkelő szaktanárok irányítják. Szigorú felügyeletük, megbízható pedagógusokra bízva. Előnyös feltételek Beiratkozások és felvilágosítások:

Dr. Marcel Friedmann Bucuresti, str. Carol 52. I. emelet. Telefon: 4-23-51.
O. R. T. Organizatia Română de Turism. S. A. R. Bucuresti, Bulev. Take Ionescu No. 3. Telefon: 4-41-65., valamint az O. R. T. helyiügynökségénél:

Oradea, Zoltán Leitner, Str. Saguna No. 11.

A Nemzeti Bank hivatalos árfolyama

	Eladás	Vétel
Francia frank	6.63 ³ / ₄	6.58 ¹ / ₂
Font sterling	498. ¹ / ₂	493. ¹ / ₂
Olasz lira	8.80	8.15
Dollar	103.75	99
Márka	42	37.50
Holland forint	68.45	67.75
Belga frank	17.05	16.75
Pezetta	14.—	13.60
Zloty	19.25	18.75
Cseh korona	4.16	4.12

Magánforgalom

Schilling	31.80
Sv. frank	56.35
Dollár	168.—
Font	843.—
Német Márka	40.—
Cseh korona	6.35
Pengő	31.50

EGYESÜLETI HIREK

— **Clubul Turistic din Bihor** e hó 17-én könnyű séta turát rendez a Misid völgyi Bíró Lajos barlanghoz. Utirány: autóval Vadul Regele Carol II innen gyalog a Criş-völgy leg-szebb sétányán Suncuiusig majd iparvasúttal a festői Misid-völgyén végig a barlangig. Részvételi-díj: 60—75 lei. Jelentkezni a CTB. irodában Str. Brăhianu 1.

— **A Cion-templomban** az istentisztelet május hó 15-én, pénteken este 7 óra 45 perckor veszi kezdetét.

— **Nincs estélyi ruha, nincs frack** előlva a CTB Turista Majálisán, mely bár feszitlen, vigkedélyű mulatságnak ígérkezik, azonban a körültekintő rendezőgárda gondoskodik arról, hogy mindvégig azon a magas nivón mozogjon, mint az eddigi CTB mulatságok.

— **El ne felejtse**, hogy holnap, május 16-án szombat este 9 órakor táncos egybekötött nagy tombola-est lesz a Kereskedelmi Utazók Egyesülete Otthonában, (volt „Palace” barhelyiség). Belépídi nincs, vendégeket szívesen lát a vigalmi bizottság.

— **A Nőse Mizrach** oradeai helyicsoportja május 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel rendezi első év játékát és foglalt délutánját saját helyiségében Piața Mihai Viteazul 11-a, Ullmann-palota. Háziasszonyok: Friedmann Arminé, Grünberger Ignácé, Kemény József, London Lajosné, Moskovics Ernőné, Mózes Andorné, Weisz Imréné és Weingarten Henrikné.

— **Macabi turisták** május 17-én kirándulást rendeznek Pădurea Neagră-ra az üveggyár, borvíz forrás, síklő és festői Magaslaki-kastély megtekintésére. — Részvételi díj tagoknak 60 lei, vendégeknek 70 lei. Jelentkezés a kis Japort cukrászdában. Indulás reggel 6-kor a Regina Maria térről. Előre közölhetjük, hogy június 7—8-án munkaszüneti napokon turát indítunk Remetea és páralan szépségű Turdai hasadékhöz.

— **Az Izr. Szentegylet köszönetnyilvánítása.** Pláger József műszerjavítási számlája 1606 lei, dr. Rippner György és Schön Hermann vilás ügyből 1000 lei, Dénes Izidor fia Andor bámiczvéje alkalmával 200 lei, Zauderer Józsefné férje felgyógyulása alkalmával 100 leit adományoztak a Zsidókórháznak. Moskovits Miklós, Ullmann Ferenc és neje fiúk, György születése alkalmával 200 leit adományozott a Zsidókórház szüldéjének. Izsák Bertalané édesanyja Pártos Arnoldné emlékére 1 drb. beteg-tölőszék adományozott a Zsidókórháznak, mely adományokért há és köszönetét fejezi ki az Elnökség.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lei, legkisebb apróhirdetés 30 lei. — Előfizetők kedvezményi kapnak
Szelvénykedvezmény szigorúan 10 szög érvényes

Lakás

Irodának vagy műhelynek alkalmas üzlethelyiség május 1-re kiadó. Értekezni a háztelgyelőnél. Parcul Eminescu 2.

3 szobás, fürdőszobás komplett lakás, esetleg 2 szobás, kiadó augusztus 1-re, esetleg előbb is. Str. Densuianu No. 23.

Központban szép nagy világos különbejártú szoba kapu alatt, irodának vagy rendelőnek alkalmas, kiadó. Cim a kiadóban. 700

A Kereskedelmi Csernek épületében egy üzlethelyiség és egy műhelynek vagy raktárnak kiválóan alkalmas pinchehelyiség november 1-re bérbeadó. Értekezni lehet a titkári hivatalnál. 6767

Egy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Str. Take Jonescu 34. 2299

Két szobás, előszobás komplett lakás azonnalra kiadó, Cuza Voda 40. 2291

Különbejártú butorizott szoba azonnal kiadó. Tache Jonescu 31 II. udvar. 2282

Kiadó augusztus 1-re, 3 szobás modern lakás, hideg-meleg vízberendezéssel. Str. Alexandri 46. 2284

Kiadó magánház

Háromszobás, fürdőszobás magánház, parkettes, parkirozott udvarral a belváros egyik legszebb utcáján augusztus 1-re kádó. Cim a kiadóban

Tisztviselőnek, külön szép szobával, teljes ellátást adna a város központjában uri család. Cimeket „Központ” jelígre a kiadóba.

Butor beraktározásra 1-3 lakás helyiség, esetleg irodának alkalmas, kiadó. Telefon 137. 2279

Két szobás udvari lakás, folyosóval, vízvezetékkel és villanyal, június 1-re kiadó. Alexandri 47. 2257

TAVASZI kosztüm, komplé, selymek és férfi szövecek nagy méretű maradékok érkeztek. Mintás selyem anyagok nagy választékban. Ep. Pavel 27. 6

Kiadó 2, vagy 3 szobás komplett urilakás, magánházban, Str. Prof. Dumitrie Pompei 30. Astra hátmögött. 2171

Legmodernebb
Legolcsóbb
Standard
vas- és rézbutorgyár

Oradea, Strada Dr A. Lazár 10
Fogházműhely. Telefon 707

Egy szoba, konyha, mellékhelyiségekkel kiadó. Str. Densuianu 23.

Uri családnál disztigvált urino, szobát, teljes ellátással kaphat. Cim a kiadóba. 2272

Butorizott szoba, különbejártú, telefon használat, orvosi rendelőnek vagy ügyvédi irodának is alkalmas kiadó. Cim a kiadóba. 2275

LEVELEZÉS

DISZ bőröveket, minden színben és méretben legújabb minták szerint hozott anyagból is olcsón készítenek. Régi bőröveket átalakítok, Str. Miron Pompiliu 1. kapu alatt balra. 1701

PATTANÁSOS zsíros archbört tökéletesen meggyógyítja, archbört simává, bársnyossá teszi az Imperial arcszes. Lerakat Csanda gyógyszerár. 1518

Mindenféle himzést, monogramozást szépen és olcsón vállalkozok. Str. Andrei Muresan 5. kapu alatt balra. 7676

ADÁS-VÉTEL

MÁSSZIV hálószoza butor betéttel, klubfotelek, ruhaszekrény, szelönök, íróasztal, barokk asztal, függönytartók eladók. Str. Miron Pompiliu 1, kapu alatt balra. 877

GYÖNYÖRŰ belföldi különböző méretű perzsaszőnyegek eladók. Str. Miron Pompiliu 1. Rosenzweig-palotával szemben.

Arany, briliáns, ékszerek készítése, alakítása, javítása szakszerűen olcsón
Modern kivitelben
FRIEDMANN-nál,
Parcul Traian No. 1.
Aranyat magas árban veszek!

Másfél millióig bérházat, kisebb bérházat vennék, „készpénz” jelígre tulajdonos ajánlatát kérem. 2278

Jégsekreányok nagyon olcsó árban részletre is kaphatók GAL vaskereskedés. Str. Alexandri 46-a. 2274

Keresek használt hencserterítőt keresnek megvételre. Cim a kiadóban. 2274

Fürdőszoba-berendezést, jókarban levőt megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Elegáns fekete marochen ruha, 38-as fekete és barna nőcipők, jutányos árban eladók. Str. Samuil Nicu 8. kapuval szemben. 2190

Különböző méretű, használt belföldi perzsaszőnyegek veszek Cimet a kiadóba kérek. 900

Keresek jó állapotban levő kisebb jégsekreányt. Cimet a kiadóba kérek. 700

Használt vasuti sinek eladók. Str. Vlahuta 44. Frencel 2285

NAPLÓ KÖNYVTÁR
ELŐFIZETŐKNEK
HAVI 15 LEIÉRT
10.000 KÖTET!

Vadonatúj posztóbelős uri taliga, vászontetővel olcsón eladó. Vadász kocsigyár. 2293

4 drb. dupla-, vagy folyosó ablakra való, teljesen új állapotban levő roletta-vászon eladó. Str. Miron Pompiliu 1. 910

Állást nyer

Arvacsány kértagu családhoz felvétetik. Főzés nincs. Benedek str. Gogálniceanu 2. 7007

Esti laparúsításra rendes férfiakat, nőket, gyermekeket, fix fizetéssel és jutálékkal felvesszünk. Cim a kiadóban.

HIRDESSEN

A NAPLÓ-ban

Főzőnők és cipész munkások felvétetnek „Eterna”, Str. Cogălniceanu 13. 2281

Középkorú mindene asszony, vagy leány, jó bizonyítvánnyal felvétetik. Ivanovits. Str. Pastar 41-b. 906

Gépirónő, ki a magyar helyesírásban perfekt, adja be ajánlatát e lap kiadóhivatalába, fizetési igényei megjelölésével. 709

Előrendű zenekar, 6 tagból álló agajamentet keres, kitűnő erő, jazz, klasszikus- és nationalzenében egyaránt. Zenekarvezető Maurek Béla Arad, Bihorului 2. 1963

Jó bizonyítvánnyal mindenes szobaleány felvétetik azonnalra. Str. Pavel 3. földszint. 2296

Ügyes fiatalember, laboránsnak felvétetik, biciklivel előnyben. Oroszlán gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul 14. 1072

Jó bizonyítvánnyal midenes bejárónő, kis családhoz azonnal felvétetik. Str. Xenopol 5. földszint. 2288

Bérbavennék Olasziban, esetleg részletre meg is vennék, 3 szobás magánházat, egy lakó lehet. Ajánlatok biztos címere a kiadóba. 2301

Ügyes kézi varróleányt és tanulóleányt felvesz Vargáné. Str. Simeon Barnutiu 29. 2292

ALPACCA- és KROM- evőeszközök, PRINZ-féle zománcozott EDÉNYEK
Nagyban és kicsinyben
STERN JÓZSEF
vaskereskedése, Piata Mihai Viteazul 2. — Telefon 8-92.

Mindenes leányt, jó bizonyítvánnyal azonnalra felveszek. Markovits, Str. Cosbuc 8. 2300

Mindene szobaleány, ki szépen mos, vasal, azonnal felvétetik. str. Caragiale 12. 2297

Állást keres

Velencei csipkekészítést, horgolást olcsón vállalkozok. Cim a kiadóban. 700

Gyermekeknek házaspár, házmesteri állást keres 15-20.000 lei garanciával Szilágyi József. Str. Rosilor 15. 2299

Bejárónő, mindenes állás keres. Str. Parcul Alba Julia 50. 2295

KÜLÖNFÉLE

Magánház, fűszerüzlettel, berendezéssel, lakással eladó, vagy kiadó. Értekezni Str. Minelor 9. Tatiában. 2122

Havi 250.000 leit forgalmazó trafik átadó. Értekezni: Szántó, Str. Cantemir 54. 2277

Eivesszett egy drótszörű foxi kutya, fehérszínű a feje, sárga, becsületes megtaláló vagy utbagazító Regele Ferdinand 22 szám alatt jutalmat kap,

Kitűnő asztali borok, likőrök, rum, jégbehűtött sör, málnasző p kapható. Balázsánál, str Alexandri No. 34. 2208

Tirolai kalapok, ágykabátok olcsó kaphatók Tache Jonescu 31. II. udvar, Glaterné. 2283

Műbeszövésével megmenteném, kiégett, elszakadt ruháit, műstop-poló és harisnyaszemfelszedő üzemet. Str. Vlahuta No. 2. a kapu alatt. 6826

Kifutó leányt keresek. Str. Avram Iancu 16. Kézimunkaüzlet. 2287

Perfekt mindenes szakácsnőt jó fizetéssel azonnalra felvétetik. Kishidő, ujságárada. 900

Találtatott a Piata Mihai Viteazulon egy női parók. Igazolt tulajdonosa átveheri a kiadóban. 900

Uj zsákszőnyeg, mintázva vannak virágokkal, készítenek nyári ruhákra. kosztümökre. Moskovits Baba, str. Nic. Jorga 5. 2280

Petrolgázirózók, leglobb gázosítóval 200 leitől kaphatók Kunál. Str. Avram Iancu 3. 2286

Export üzletekhez, tőke erős társat keresek. Ajánlatok „Export” jelígre a kiadóba. 2289

Fosztott tiszte libatollat vesz. Cuza Voda 40. 22

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oradea
Strada Regele Carol

Rádió-Műsor

Péntek, május 15.

Bucuresti. 6.30 Hírek. Torna. Lemezek. 13.25 Sport. 13.40 Gramofonlemez. 18 Marcu-zenekar. 19 Időjelzés, időjárás, árák 19.20 A zene folytatása. 20 Felolvasás. 20.35 Közvetítés az Operaházból. 24 Rádiózenekar 1 Lemezek.

Budapest. 7.45 Torna Utána: Hanglemezek 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 11.45 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat 12.15 13.55 Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárból. 13 Déli harangszó, időjárásjelentés. 13.05. Cigányzene. 13.30 Pontos időjelzés. 14.15 Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárból. 15.40 Hírek 16.30 Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárból 17.45 Pontos időjelzés 18 Hegedű. 18.20 Tóbiás Frigyes előadása. 19 Hanglemezek. 19.15 Sport. 19.55 Kállay Miklós előadása. 20.25 Az Operaház előadásának ismertetése és előadásának közvetítése: A mosoly országa 21.30 Hírek. 23.05 Külügyi negyedóra. 23.45 Időjárásjelentés. 1.05 Hírek.

Adler Miklós

műbutor asztalos, Reg. Ferdinand 20.
Lakberendezés, moderni alás, javítás olcsón. Modern portálék készítése

Még ma

iratkozzék be, havi 15 leier a „NAPLÓ” könyvtárába, olvashatja a világirodalom összes újdonságát

Uj könyvek a „NAPLÓ” kölcsönkönyvtárában

8756 Phyllis Bootome: Orvosok
8767 Gribble: A bosszu
8794 Roy Vickers: Miss Weston öröke [sége]

8763 Zane Grey: A vidék légioja
8762 Cleft Addams: Az asszony mind [dig tudja]

8760 Edgard Wallace: Miss Grier 70 [fontja]

8759 Patricaia Wentworths: Ordög a [sötétben]

8752 Arthus Mill: Öt lóuszmag
8751 Dr. Bloch Ivan: Korunk nemi élete
8750 Ursula Parrott: Szerelmes nem [zedék]

8749 Nigel Morland: A gyilkos hold

8748 Zilahy Lajos: Fehér hajó

Epocha-kiadványok

Nagy Karola:
ITT VOLTAM...

A híressé vált napló és oeuvre. Benedek Marcell előszavával, 320 oldal egészvászonban 106 lej

MICHAIL SOLOCHOW: A CSENDES DON I. ÉS II.

Az első nagy és elfogulatlan regény Oroszország átalakulásáról egy féktelen szerelem keretében. — Az I-ső kötet vászonkötésben 129 lei. A II-ik kötet vászonban 156 lej. A II-ik kötet füzve — — — 96 lej

E könyvek kaphatók minden könyvkereskedésben

Epocha-kiadványok

André Maurois:
A hallgatag Bramble ezredes

Az első regény a skótokról. — Elegáns kartonkötésben 60 lej